

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Referuntur tres aliæ sententiæ, Diui Bonaventuræ, Durandi & quorundam,
qui ruinam Angelorum ex reuelatione incarnationis Angelis factæ
occasionem sumpsisse arbitrantur. membrum 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

Ad secundum. Ad secundum neganda est minor: intellectus namque intelligit chimæram, & alia, quæ esse non possunt, sed per ea, quæ esse possunt, voluntasque potest illa appetere, non voluntate absoluta, sed sub conditione, si esse possent.

Ad tertium. Ad tertium, concesso antecedente, neganda est consequentia, si in consequente sit sermo de appetitione conditionata, qua sub ea conditione appeteret æqualitatem Dei, si, ipso manente eodem qui est, esse posset æqualis Deo, aut is, qui est Deus: concedenda verò est, si sit sermo de appetitione absoluta. Aliter soluit Scotus hæc argumenta.

MEMBRUM IV.

Referuntur tres alia sententia D. Bonaventura, Durandi, & quorundam qui ruinam angelorum ex revelatione mysterij incarnationis Angelis facta occasionem sumpsisse arbitrantur.

Angelorum peccatum ex D. Bonaventura sententia quale.

DIVVS Bonaventura in 2. d. 1. art. 1. q. 1. & 2. putat, initium peccati Luciferi fuisse præsumptionem, qua incautus suam pulchritudinem, & perfectiones, præsumpsit de se ipso, se aliis præesse posse, dignitatemque suæ naturæ id postulare: peccatum verò illud fuisse consummatum in ambitione, qua hoc ipsum propria autoritate appetiuit: inde autem, cum obtinere non posset, securam fuisse invidiam, & odium: unde affirmat primum Luciferi peccatum fuisse superbiam. Eandem sententiam, vt communiorem inter Doctores refert Dionysius in compendio Theologiæ propositione 71.

Durandi opinio.

Durandus in 2. d. 5. q. 2. probabile existimat, sicut primo homini impositum fuit præceptum iuris positivi, ne comederet de ligno: sic etiam Angelis impositum fuisse aliquod præceptum iuris positivi, vt qui ad eundem finem erant conditi simili quoque lege viverent, sumptoque simili periculo fidelitatis ac obedientiæ eorum ad finem pervenirent, aut ab eo descicerent. Unde arbitrat Angelos, non secus ac primos parentes, transgrediendo præceptum iuris positivi, quod acceperant, peccasse. Quod autem fuerit illud præceptum, atque adeo, quod fuerit in particulari peccatum angelorum, ait nos nescire.

Aliorū opinio occasione revelationis Christi futuri peccasse angelos.

Sunt verò quidam alij, his præsertim temporibus qui arbitrantur, Luciferi peccatum, demonumque aliorum, qui illi adhæserunt, inde sumpsisse occasionem, quod Deus statim ac Angelos condidit, in examen & probationem obedientiæ, fidelitatis, ac subiectionis eorum, inter alia, quæ illis revelavit, vnum fuerit, mysterium incarnationis futurum, nempe consilium, propositum, ac decretum suum æternum esse communicare se summo modo, qui esse potest creaturis suis, vniuersæque naturam humanam Verbo diuino, ac proinde constituere hominem, qui ex huiusmodi vniione resularet, qui que eo ipso Deus & homo necessariò erat futurus, caput regni cælestis, Dominusque creaturarum omnium mente præditarum. Deinde simul imposuisse præceptum Angelis, vt eum adorarent, ac illi seruirent: non secus ac primis parentibus, vt eorum fidelitatem ac obedientiam probaret, præcepit, ne de ligno vitæ comederent. Eiusmodi verò consilium, ac præceptum sese statim offerre cepisse Lucifero vt durum, nec satis æquum, suamque pulchritudi-

A nem, nobilitatem, atque excellentiam contemplatum, cepisse tum secum cogitare, tum cæteris Angelis proponere. Nonne æquius erat, nonne magis rationi consentaneum, vt quando Deus se summo illo modo creaturis communicare constituerat, angelicæ potiùs naturæ, quæ tot partibus longè superat humanam, eo se modo communicaret? Ex inter angelicas eam potiùs ad id eligeret, quæ præstantia ac dignitate cæteras antecederet? Addunt autores huius sententiæ, elatum in eum modum Luciferum sibi ipsi suæ propriæ naturæ cupere cepisse hypostaticam illam vniionem cum Verbo diuino, & principatum illum ac excellentiam super omnia creata, atque apud se statuisse detractare diuinum illud mandatum, & ordinationem, traxisseque in suum consilium, propositum, ac determinationem cæteros demones. Obtenebrato verò intellectu, deprauatæque illius voluntate per superbiam, rebellionis, & inobedientiæ peccatum contra Deum, exarsisse in invidiam, & odium generis humani, præsertim Christi, concupisque illum perdere, & occidere: simul etiam fuisse inflatum odio Dei, qui id constituerat, sibi resistebat, seque de statu pristino propter peccata commissa in extremam miseriam detrucebat. Addunt iidem, Michaellem, Gabrielem, cæterosque bonos angelos, audito Dei consilio, & præcepto, ei adhæsisse, omniique, vt par erat, probantes, restitisse, seque contra Luciferum, illiusque sectatores opposuisse: omnes aduersantes è cælo in terram, ac tartara præcipites deturbasse, iuxta illud Apocalyp. 12. *Factum est prælium magnum in cælo, Michael & Angeli eius præliabantur cum dracone, & draco pugnavit: Angeli eius: & non valuerunt, neque locus inuentus est eorum amplius in cælo: & proiectus est draco ille magnus, serpens antiquus, qui vocatur Diabolus & Sathanas, qui sedecit uniuersum orbem, & proiectus est in terram, & Angeli eius cum illo missi sunt.* De quo eodem dracone paulò ante dicitur, *Et cauda eius traheret tertiam partem stellarum cæli.* Itaque horum Doctorem sententia est, Luciferi peccatum fuisse superbiam, qua de se ipso præsumens, suæque pulchritudine & nobilitate inflatus, appetiuit naturam suam ad thronum Verbi diuini per vniionem hypostaticam euehi, cæteris omnibus præesse, nullique omnino creaturæ subici, hancque superbiam comitatam fuisse invidiam, & odium generis humani, præsertim Christi, homicidique peccatum, quo Christum perdere concupiuit, nec non odium Dei.

E Ex recentioribus, huius sententiæ autores sunt, Ambrosius Catharinus in illud Genes. 3. *sed & serpens erat callidior cæteris animantibus.* Viguerius c. 3. Institutionum Theologicarum. §. 2. vers. ultimo, & quidam alij. Ex antiquioribus Rupertus Abbas in illud Ioann. 8. *Ille homicida erat ab initio.* Dionysius Carthusianus 1. sententiarum d. 5. q. 1. Gulielmum Parisensem citat in hanc sententiam, neque eam reprobat: tamen si non tam explicatè, ac recentiores, memoratam sententiam proponant.

F Sunt qui eandem opinionem tribuant D. Bernardo sermone 17. in Cantica: at certè Bernardus eo loco, non firmus, quin potiùs tam quam quid incertum, explicat quale fortasse fuerit Luciferi peccatum, dicens: *Putas enim Lucifer ille qui mane oriebatur, sed præproperè eleuabatur, antequam verteretur in tenebras generi nostro inuiderit, & ipse olei effusorem, vt per se ipsum iam tunc indignabundus missitaret, dicens in ira se quodammodo, vt quid perditio hæc? Hæc ego non assero dicere spirituum, sed nec contradicere dico, nescio*

nescio enim. Potuit autem contingere (si tamen incredibile non puerit) plenum sapientia, & perfectum decore homines prescere potuisse, etiam & perfectiorem in parem gloriam: sed si prescivit, in Dei Verbo absque dubio vidit, & in liuore suo inuidit, & moluit esse habere subiectos socios designatus. Inferiores sunt, inquit, inferioresque natura: non deceat esse concines: nec æquales in gloria. An forte prodit impia hanc eius machinationem illa presumpta ascensio, scilicet significans magisterium: Ascendam, inquit, super montem excelsum, & sedebo in lateribus aquilonis: quo altissimi quamdam proinde similitudinem obtineret. Si quemadmodum ille super Cherubim sedens gubernat omnem Angelicam creaturam, ita & ipse alius sederet, regeretque genus humanum. Absit, iniquitatem medicatus est in cubili suo, mentiatur iniquitas sibi. Nos alium non cognoscimus iudicem, quam autorem. Non diabolus, sed Dominus iudicabit orbem terra, ipse Deus noster in seculum, & in seculum seculi, ipse reget nos in secula. Ergo in caelo concepit dolorem, & in paradiso peperit iniquitatem, prolem malitia, matrem mortis, & arumarum omnium prima parens superbia. Nam est inuidia diaboli mors intrauit in orbem terrarum, iniitium tamen omnis peccati superbia. Hactenus Bernardus. Quibus sanè verbis, nihil de reuelatione mysterij incarnationis, nihil de præcepto Luciferi imposito, quo tãquam Dominum adorare deberet Christum hominem, illique subici meminit Bernardus, sed solum de reuelatione creationis futuræ hominum: vt vnâ cum Angelis sempiterna potirentur felicitate, indeque non improbabile existimat Luciferum occasionem sumpsisse ruendi in peccatum superbiæ, inuidiæque generis humani.

A principio desiderauerit Christum interficere, nec id perficere potuerit, atque aded, vt illi statim à principio innotuerit mysterium incarnationis, futurumque Christum caput & dominum hominum & angelorum, ita nimirum, vt inde ruina ansam attriperit: loquitur namque Christus eo in loco de primo peccato, & ruina Luciferi, vt patet: quoniam cum dixisset: Ille homicida erat ab initio: addidit, & in veritate non stetit: quod omnes exponunt, quia per peccatum à gratia, in qua conditus fuerat, decidit. Hoc totum affirmat Rupertus in eum locum.

B Quartò ex illo Isaïæ 14. quo ad Luciferi superbi-
biam, & casum alludens propheta, de rege Baby-
lonis, ait: Quomodo cecidisti de caelo Lucifer, qui ma-
nè oriebaris? Qui dicebas in corde tuo: In caelum conscen-
dam, super astra Dei exaltabo solium meum, sedebo in
monte testamenti, in lateribus aquilonis. Ascendam su-
per altitudinem nubium, similis ero Altissimo. Cum
Lucifer ante lapsum in peccatum, in caelo cõhy-
reo esset, ceterasque creaturas, naturæ, gratiæque
nobilitate, & donis vinceret, sanè id quod in corde
suo dixit quando peccatum suscepit, videlicet in
caelum conscendam, super astra Dei exaltabo solium
meum, non est intelligendum de ascensu in caelum
materiale, & super astra materialia, sed de ascensu ad
vnionem hypostaticam cum Verbo diuino, quam
appetiuit, & vbi super omnia creata tamquam in
solio & monte testamenti, sedere voluit, similisque
esse in dominio & principatu super reliqua omnia
Altissimo, eo modo quo Christus, quatenus homo,
Dominus est omnium.

C Verum aduersus hanc sententiam obiicit ali-
quis, Luciferum appetendo vnionem hypostati-
cam suæ naturæ cum Verbo diuino, consequenter
appetiuisse suum suppositum non esse: quare cum
nihil appetere possit sui ipsius destructionem, ac
non esse, consequens videri, vt neque vnionem
hypostaticam propriæ naturæ cum Verbo diuino
potuerit Lucifer appetere. Respondendum est ta-
men fieri optimè posse, vt quis appetat suum non
esse: tum intuitu vitandi maioris mali, quàm sit
bonum sui esse: quo pacto quoniam melius esset
damnatis, si nati non fuissent, quærent mortem,
vt euadant tormenta, nec tamen eam inuenient:
tum etiam intuitu maioris boni, quod pars remanens
creaturæ appetentis, obtinebit: quo pacto
Paulus dissolui optabat, vt cum Christo esset, quo
ad animam. Quare intuitu tanti boni, quantum est
propriam naturam vnitam esse Verbo diuino,
quoduis suppositum id percuperet, si Deus ita or-
dinare vellet: esto, quoad rationem suppositi prop-
rij suæ naturæ, desinere esse.

D Hoc loco, quasi per transennam, faciendam duxi
mentionem insaniæ Mahumeti circa ruinam Luci-
feri, & aliorum angelorum, quam ex quorundam
Iudeorum fabulis hausisse videtur. Ait namque in
Alchorano, Deum præcepisse Angelis vt coram Ada-
mo se humiliarent, eumque venerarentur, Luciferum-
que, & sectatores illius noluisse parere, eaque de causa
damnationem incurrisse. Lege Dionysium Carthu-
sianum lib. 2. in Alchoranum art. 27. Athanasius,
aut quiuis alius eius operis autor, quæst. 6. ad
Antiochum ante Mahumeti tempora
referens hunc errorem, hæc sub-
iungit: Hominum stultorum
commenta sunt
hæc.

Confirmans
quidam hanc
sententiam.
Primò.

Quidam ex dictis doctoribus confirmant hanc
suam sententiam. Primò, ex illo ad Titum 1. In-
spem vite æternæ, quam promisisti, qui non mentiur Deus,
ante tempora secularia: cum ergo, quod promitti-
tur alicui, aut aliquibus promittatur: & gratia per
Christum hominibus data, neque aliis, quàm An-
gelis, fuerit à Deo ante tempora secularia promissa,
nec in alia duratione, quàm statim ac angelos
condidit: consequens est, vt statim ac illos condidit,
reuelauerit mysterium incarnationis, Christumque
futurum caput & dominum Angelorum
& hominum, indèque verisimiliter sumpsisse oc-
casionem cadendi per superbiam, inobedientiam,
inuidiam, & odium Christi, ac generis humani.

Secundò.

Secundò ex illo ad Hebræ. 1. Et cum iterum in-
troducitur primogenitum in orbem terra, dicit: & adorent
eum omnes Angeli Dei: citate autem videtur Paulus
illud Psal. 96. Adorent eum omnes Angeli eius: cum
ergo Paulus dicat: Cum iterum introducit, &c. fit,
vt non solum, quando mysterium incarnationis
executioni fuit mandatum, Christusque, quatenus
homo, à Patre æterno fuit in orbem terrarum in-
troducitur, fuerit Angelis imperatum, vt Christum
hominem adorarent, sed etiam statim, ac Angeli
sunt conditi, fuerit primò idem præceptum eis im-
positum: atque aded fit, vt manifestatio mysterij
incarnationis, impositioque illius præcepti statim
à principio creationis Angelorum fuerit demoni-
bus occasio lapsus in peccatum.

Tertiò.

Tertiò ex illo Ioan. 8. Vos ex patre diabolo estis,
& desideria patris vestri vultis perficere: ille homicida
erat ab initio, & in veritate non stetit: cum ergo Phari-
sæi, cum quibus Christus loquebatur, vellent
Christum interficere, & vt ex antecedentibus, &
sequentibus in eodem capite constat, ea de causa
dicat illos esse ex patre diabolo, & desideria illius
velle perficere: consequens est, vt Lucifer statim à

Quartò.

Obiectio.

Solutio.

Mahumeti
commentum
circa ange-
lorum pec-
catum.